МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет політичних наук

Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Перший проректор
Юрій КОТЛЯР
"30" серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Спеціальність 291«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Розробник	Ірина ТИХОНЕНКО
В. о. завідувача кафедри розробника	Олександр ШЕВЧУК
В. о. завідувача кафедри спеціальності	Олександр ШЕВЧУК
Гарант освітньої програми	Ірина ГАБРО
Декан факультету /директор інституту (до якого відносяться спеціальності)	Анастасія ХМЕЛЬ
Начальник НМВ	Сергій ШКІРЧАК

Миколаїв – 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Найменування дисципліни	Зовнішня політика країн Північної Америки
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Спеціалізація (якщо є)	
Освітня програма	Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс навчання	4
Навчальний рік	2024-2025
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма 7
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредитів / 90 годин
Структура курсу: лекції семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) годин самостійної роботи студентів	Денна форма 15 15 60
Відсоток аудиторного навантаження	33%
Мова викладання	Українська
Форма проміжного контролю (якщо є)	
Форма підсумкового контролю	Залік

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Дисципліна «Зовнішня політика країн Північної Америки» відноситься до нормативних навчальних дисциплін освітньо-професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Мета. Вивчення дисципліни «Зовнішні політика країн Північної Америки» передбачає формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок наукової роботи з урахуванням їх фахової спеціалізації на основі теоретичних та концептуальних підходів до формування зовнішньої політики країн Північноамериканського регіону – Сполучених Штатів Америки та Канади, інституційного рівня забезпечення реалізації зовнішньополітичного курсу держав.

Особлива увага приділяється вивченню основних напрямів зовнішньополітичної діяльності держав, зокрема, формування стратегічних основ зовнішньої політики США та Канади після Другої світової війни та аналіз змін, що відбулися зовнішній політиці держав у пост-біполярний період. Значна увага приділяється таким векторам зовнішньої політики США як європейський, тихоокеанський, близькосхідний, латиноамериканський та африканський. Канадська зовнішня політика розглядається крізь призму притаманного їй мультилатералізму, участі у гуманітарних операція та миротворчості.

Завдання курсу:

1. Розгляд процесу формування основних положень зовнішньополітичних концепції США та Канади.
2. Ознайомлення студентів з основними інституційними механізмами реалізації зовнішньополітичної стратегії США та Канади.
3. Визначення та компаративний аналіз цілей та пріоритетів, зовнішньополітичних доктрин та документів, принципів та інструментів американської та канадської зовнішніх політик у період «холодної війни» та на початку XXI ст.
4. Ознайомлення студентів з особливостями та рівнем розвитку взаємодії країн Північноамериканського регіону зі світовим співтовариством та окремими державами.
5. Опис динаміки розвитку відносин між Україною та країнами Північної Америки.
6. Формування у студентів аналітичних навичок та роботи з документами на прикладі дослідження зовнішньої політики США та Канади.

Очікувані результати навчання студента:

має знати:

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК4).
- Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів (РН2).
- Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях (РН6).

має вміти:

- Здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК5).
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК12).
- Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному (СК2).
- Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях (СК3).

- Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень (СК4).
- Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав (СК5).
- Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України (СК7).
- Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв’язання складних спеціалізованих задач і проблем (СК9).
- Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій (РН8).
- Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації (РН9).
- Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні (РН11).
- Розуміти та застосовувати для розв’язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо (РН15).

3. Програма навчальної дисципліни

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Вступ до курсу. Концептуальні та доктринальні основи зовнішньої політики США у постбіполярний період.	2		4
2	Еволюція зовнішньої політики США у добу «холодної війни»		2	4
3	Зовнішньополітична стратегія США: механізми формування та вплив фактору сили і військової міці.	2		4
4	Методи зовнішньої політики та дипломатії США. Боротьба із тероризмом як інструмент досягнення «глобального лідерства» США.		2	4
5	Стратегічні основи політики США на Близькому та Середньому Сході у пост-біполярну добу	2		5
6	Європейський і трансатлантичний вектор зовнішньої політики США у пост-біполярну добу		2	5
7	Південноазійський регіон у зовнішньополітичній стратегії США у пост-біполярну добу	2		5
8	Проблеми та виклики у взаємодії США з Латинською Америкою та Африкою у пост-біполярну добу		2	4
9	Азійсько (Індо)-Тихоокеанський вектор зовнішньої політики Вашингтону у пост-біполярну добу	2		4
10	Еволюція та основні напрями зовнішньої політики Канади		4	5
11	Зовнішньополітична стратегія Канади: Концептуальні основи, механізми та інструменти реалізації.	2		4
12	Арктичний регіон як важливий напрям зовнішньої політики Канади та США	2		4
13	Україна та «російський фактор» у зовнішній політиці США та Канади		3	4
14	Багатостороння дипломатія та інструменти «м'якої сили» Канади.	1		4
	Всього за курсом	**15**	**15**	**60**

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій для денної форми навчання

№	Тема заняття / план
1	**Тема 1. Вступ до курсу. Концептуальні та доктринальні основи зовнішньої політики США у постбіполярний період (2 год)** 1) «Північна Америка» як регіон у системі міжнародних відносин: підходи до визначення. Класифікація ООН. Міжнародно-політичний та економічний виміри розвитку США та Канади. 3) Інтеграційні процеси у Північній Америці: Північно-американська зона вільної торгівлі (НАФТА). ЮСМКА. 4) «Три кити» ідеології американської зовнішньої політики у XXI ст. 5) Концепція глобального лідерства. 6) «Стратегія національної безпеки» (СНБ) як концептуальне втілення зовнішньополітичної стратегії США: порівняльний аналіз концептуальних підходів 7) Доктрини зовнішньої політики США у пост-біполярну добу.
2	**Тема 2. Зовнішньополітична стратегія США: механізми формування та вплив фактору сили і військової міці (2 год.)** 1) Повноваження президента та Конгресу у сфері зовнішньої політики: механізм стримування і противаг. 2) Держдепартамент і держсекретар в системі зовнішньополітичного механізму США. 3) Рада національної безпеки у системі зовнішньої політики США. Роль Міністерства оборони і ЦРУ. 4) Концептуальні основи використання військової міці у зовнішній політиці та забезпеченні національної безпеки США. Концепція «трансформаційної дипломатії». 5) Військова сила як інструмент досягнення глобальної гегемонії США: доктринальний вимір. 6) Досвід використання військової сили за межами США. Таємні операції у американській зовнішній політиці.
3	**Тема 3. Стратегічні основи політики США на Близькому та Середньому Сході у пост-біполярну добу (2 год.)** 1) Інтерпретація США Близькосхідного регіону у XXI ст. у контексті зовнішньополітичних концепцій. 2) Реалізація політики США на Близькому Сході у врегулюванні регіональних конфліктів та проблем. - Палестина; - Сирійська криза, Лівійська криза; - «Арабська весна». 3) Відносини США-Іран та ядерний чинник. 4) Відносини США з Ізраїлем та Саудівською Аравією як прояв впливу на регіональних антагоністів. 5) «М'яка сила» та гуманітарна політика США на Близькому Сході.
4	**Тема 4. Південноазійський регіон у зовнішньополітичній стратегії США у пост-біполярну добу (2 год.)**

	1) Значення Південноазійського регіону для США крізь призму американської стратегії глобального лідерства. «Китайський» фактор. 2) Пакистан у зовнішньополітичних ініціативах США: від союзника до партнера. 3) Концепт регіону «Аф-Пак» та проблема Афганістану у зовнішній політиці США. 4) Американсько-індійське співробітництво у XXI ст.
5	**Тема 5. Індо-Тихоокеанський вектор зовнішньої політики Вашингтону у пост-біполярну добу (2 год.)** 1) Концептуальні основи Індо-Тихоокеанського регіону у зовнішній політиці США. Безпековий альянс "Quad" та взаємодія США-АСЕАН. 2) Провідні держави-союзники США в АТР: - Японія; - Республіка Корея. - Австралія. 3) Держави АСЕАН у зовнішньополітичній стратегії Вашингтону. 4) Американсько-китайські відносини у XXI ст: концептуальні основи та основні здобутки конкурентної протидії за регіональне і глобальне лідерство. 5) Залучення США до вирішення регіональних проблем та питань безпеки: - Корейська ядерна проблема; - проблема Південнокитайського моря; - проблема Тайваню.
6	**Тема 6. Зовнішньополітична стратегія Канади: концептуальні основи, механізми та інструменти реалізації (2 год.)** 1) Три школи дослідження зовнішньої політики Канади – ліберальний інтернаціоналізм, неореалізм і теорія периферійної залежності Канади від США. 2) Концепція «середньої держави» у зовнішній політиці Канади. Концепція «безпеки особистості». 3) Підходи Канади до миротворчості та їх практична реалізація. 4) Нормативно-правова база зовнішньої політики Канади у XXI ст. 5) Організаційна структура та діяльність зовнішньополітичного відомства Канади. Особливості механізму прийняття зовнішньополітичних рішень у Канаді.
7	**Тема 7. Арктичний регіон як важливий напрям зовнішньої політики Канади та США (2 год.)** 1) Нормативно-правовий вимір канадської зовнішньополітичної стратегії щодо Арктики. 2) Конфліктогенність у двосторонніх відносинах Канади з приарктичними державами. 3) Арктичний регіон як прояв конфліктогенності між США та приарктичними державами. 4) Підходи Канади та США щодо питання мілітаризації та освоєння Арктичного простору: компаративний аналіз. 5) Діяльність Канади як держави-засновниці у Арктичній раді.
8	**Тема 8. Багатостороння дипломатія та інструменти «м'якої сили» Канади (1 год)** 1) Канадський мультилатералізм. Участь Канади у глобальному управлінні та протидії глобальним проблемам сучасності. 2) Позиція Канади в ООН. Діяльність Канади в НАТО.

	3) Гуманітарні питання в системі зовнішньополітичних пріоритетів Канади. Права людини як об'єкт політики та дипломатії Канади. 4) «М'яка сила» та публічна дипломатія Канади.

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять для денної форми навчання

№	Тема заняття / план
1	**Тема 1. Еволюція зовнішньої політики США у добу «холодної війни» (2 год)** *Підготовка порівняльної таблиці по регіонам: Європа, Близький Схід, Тихоокеанський регіон, Латинська Америка, а також відносини з СРСР.* 1) Зовнішньополітичний курс США за адміністрації Трумена (1945-1953 рр.). 2) Зовнішня політика США за адміністрації Д. Ейзенхауера (1953-1961 рр.) та Д. Кеннеді (1961-1963 рр.) 3) Зовнішня політика США за адміністрації Л. Джонсона (1963-1969 рр.). 4) Зовнішньополітичний курс США за адміністрації Р. Ніксона (1969-1974 рр.). Концепція Realpolitik 5) Зовнішня політика США за адміністрацій Дж. Форда (1974-1977 рр.) та Д. Картера (1977-1981). 6) «Доктрина Рейгана» - «доктрина неоглобалізму». Р. Рейган (1981-1989 рр.).
2	**Тема 2. Методи зовнішньої політики та дипломатії США. Боротьба із тероризмом як інструмент досягнення «глобального лідерства» США (2 год.)** *Перша частина групового заняття проходить у формі підготовки доповідей за питаннями семінару та їх обговорення, а друга частина – дебати.* 1) Традиції та теоретико-концептуальні основи американської дипломатії (Г. Кіссинджер, З. Бжезинський). Концепти «м'якої сила» та «розумної сили» у зовнішній політиці та дипломатії США. 2) Публічна та культурна дипломатія як засіб позиціонування США на міжнародній арені. 3) Медіа-дипломатія США: нормативно-правова база та її реалізація (ефект CNN, соціальні медіа, диплопедія та твіпломатія у зовнішній політиці США). Навести приклади, аналіз соцмереж американських політиків та дипломатів. 4) Закордонна економічна допомога як важливий інструмент зовнішньої політики США. 5) Боротьба із тероризмом як інструмент реалізації зовнішньополітичної стратегії США у XXI ст. **ДЕБАТИ** «Боротьба США з тероризмом: порушення принципу невтручання у внутрішні справи інших держав та інструмент у досягненні «глобального лідерства» чи захист національних інтересів та забезпечення національної безпеки?»
3	**Тема 3. Європейський і трансатлантичний вектор зовнішньої політики США у пост-біполярну добу (2 год.)** 1) НАТО у безпековій політиці США: концептуальний та нормативно-правовий аспект. 2) Американський та європейський підходи до діяльності НАТО: спільне та відмінне. 3) Військово-оборонний вимір європейської політики США та питання розширення НАТО на Схід і розташування американських систем ПРО у Європі 3) Співпраця США з європейськими державами: економічна, безпекова та оборонна сфери. 4) Європейська інтеграція крізь призму стратегії глобального лідерства США. Співробітництво Вашингтону з Європейським Союзом.
4	**Тема 4. Проблеми та виклики у взаємодії США з Латинською Америкою та**

	Африкою у пост-біполярну добу (2 год.) ***Семінар проходить у форматі гри-реконструкції*** 1) Країни «лівого повороту» у зовнішній політиці США (Венесуела, Уругвай, Чилі, Перу). Відносини з Бразилією та Аргентиною. 2) Боліваріанська альтернатива для Америки та інтеграційні процеси в ЛАКБ: реакція США. 3) Питання демократичних перетворень у ЛАКБ як об'єкт зовнішньополітичних ініціатив США. 4) Безпекові питання та протидія «нетрадиційним» загрозам у регіоні: - нелегальна міграція; - нелегальний наркотрафік та злочинність; - тероризм; - енергетична безпека.
5-6	**Тема 5. Еволюція та основні напрями зовнішньої політики Канади (4 год.)** **Тема 5.1.** 1) Зовнішня політика Канади у добу «холодної війни»: специфіка становлення основних напрямів та ініціативи Канади (відповідно до каденції прем'єр-міністрів Канади). 2) США у зовнішній політиці Канади пост-біполярної доби (відповідно до каденції прем'єр-міністрів Канади). Діяльність НАФТА/ЮСМКА. 3) Латинська Америка і держави Карибського басейну у зовнішній політиці Канади пост-біполярної доби (відповідно до каденції прем'єр-міністрів Канади). **Тема 5.2.** 1) Європейський вектор зовнішньої політики Канади у пост-біполярну добу: - Британія та Британська співдружність - Франція та провідні держави ЄС. 2) Азійський вектор зовнішньої політики Канади у пост-біполярну добу. 3) Африканський континент у зовнішньополітичній стратегії Канади у пост-біполярну добу.
7-8	**Тема 6. Україна та «російський фактор» у зовнішній політиці США та Канади (3 год.)** **Тема 6.1.** 1) Україна у зовнішньополітичній стратегії США. Американсько-українські відносини. 2) Канадсько-українські відносини: чинники формування, еволюція, основні напрями співробітництва. 3) Відносини США-РФ у пост-біполярну добу. **Тема 6.2.** 1) Канадсько-російські відносини у пост-біполярну добу. 2) Реакція та допомога України у російсько-українській війні: case-study США та Канади.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь у обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Доповідь про відомих діячів США та Канади як дипломатів та політиків, їх участь у реалізації зовнішньополітичного курсу держави (крім президентів США) – це чітко структурована письмова робота, яка має містити інформацію про життєвий шлях, становлення відомої особистості США та Канади як державного, політичного діяча, його здобутки та вплив на формування та реалізацію зовнішньополітичного курсу держави. Аналіз певних виступів, монографій, праць за наявності як джерельної бази та здобутків обраного діяча. У висновках варто вказати на здобутки та прорахунки у політичній кар'єрі обраного діяча.

Вимоги до виступу:

1. Регламент до 5 хвилин (перевищення регламенту впливає на оцінку).
2. Виголошення доповіді англійською мовою (обґрунтовується мовними особливостями США та Канади як регіональних держав які є об'єктами дисципліни, а також). За бажанням студента виступ може бути від першої особи, тобто, від імені обраного політичного діяча.

Вимоги до оформлення лише друкованого варіанту доповіді (можливість завантаження у систему Moodle-3):

1. Обсяг доповіді до 10 сторінок. Основного тексту не менше 7 сторінок.
2. Виконується на аркушах А4 (шрифт Times New Roman 14, інтервал 1,5, поля 2, 2, 2, 1; нумерація сторінок обов'язкова). Тематика міститься у програмі курсу.
3. Складові елементи доповіді:
   - аналіз політичної (дипломатичної) діяльності особи
   - визначення здобутків та прорахунків політичної (дипломатичної) діяльності.

Загалом підготовка такої доповіді має підтвердити вміння студента самостійно проводити аналіз подій, узагальнювати отриману інформацію та давати оцінку існуючому стану речей. Щодо тематики курсу, то така робота дозволить студентам проаналізувати на основі джерел (виступів, промов, мемуарів) виплив особистостей на зовнішню політику держави, зокрема, як політичні погляди, кар'єрне зростання, фаховість та особистісні якості політичних діячів впливають на позиціонування держави на міжнародній арені.

Компаративний аналіз «Стратегії національної безпеки США» (редакції XXI ст.) – чітко структурована робота у вигляді таблиці, що складається з наступних елементів.

№	Складові аналізу СНБ	СНБ (на вибір)	СНБ (на вибір)	СНБ (на вибір)	СНБ (на вибір)
1	Описати структуру документу				
2	Опис відповідного вектору зовнішньої політики США (регіональний вимір)				
3	Висновок: (ефективність реалізації обраного напрямку ЗП США відповідно до регламентованих підходів у СНБ за адміністрації Президентів, що керувалися обраними документами.)				

Дебати (лише денна форма навчання)

Дебати на тему «Боротьба США з тероризмом: порушення принципу невтручання у внутрішні справи інших держав та інструмент у досягненні «глобального лідерства» чи захист національних інтересів та забезпечення національної безпеки?» (семінар на тему «Стратегічні основи політики США на Близькому та Середньому Сході»)

Дебати мають проходити наступним чином. Участь власне у дебатах можуть брати не всі студенти, проте, ті студенти, що не беруть безпосередньої участі у дебатах мають бути готовими задати питання до сторін-учасниць дебатів, а також обґрунтувати свою позицію щодо підтримки тієї чи іншої сторони.

Перед початком дебатів серед студентів проводиться опитування на рахунок того, скільки студентів підтримують механізм втручання США у інші держави з метою протидії терористичній загрозі та скільки виступають проти цього. Це проводиться з метою моніторингу якості дебатів – чи змогли студенти, що безпосередньо брали участь у дебатах переконати своїх колег та змінити їх думку.

Тривалість дебатів до 40 хвили.

Підготовка:

1. Студенти розподіляються по групах: ті, хто підтримує позицію захисту власних національної безпеки та інтересів США у протидії тероризму усіма методами та скільки виступають проти цього і вважає, що такими діями глобального «поліцейського» США порушують принципи мирного співіснування панча-шила та невтручання у внутрішні справи інших держав.
2. У кожній команді обирається по 1 спікеру, який представляє загальне бачення ситуації та наводить декілька аргументів.
3. Усі інші учасники команд мають підготувати аргументи на захист своєї позиції (2-3 аргументи) та бути готовими задати питання опонентам і мати фактологічний матеріалу, що може проілюструвати хибність або слабкість аргументу команди опонентів.

Тож, алгоритм проведення дебатів є наступним:

Раунд 1. Виступ спікерів обох команд (до 5 хвилин).

Раунд 2.Висловлення аргументу № 1 від команди, що відстоює «позицію захисту власних національної безпеки та інтересів США у протидії тероризму усіма методами». Заперечення цього аргументу від команди, що виступає з позицією «що діями глобального «поліцейського» США порушують принципи мирного співіснування панча-шила та невтручання у внутрішні справи інших держав» - використання фактологічного матеріалу. Проведення перехресних запитань від команд – дискусія щодо висунутих аргументів.

Раунд 3. Висловлення аргументу № 1 від команди, що виступає з позицією «що діями глобального «поліцейського» США порушують принципи мирного співіснування панча-шила та невтручання у внутрішні справи інших держав». Заперечення цього аргументу від команди, що відстоює «позицію захисту власних національної безпеки та інтересів США у протидії тероризму усіма методами» - використання фактологічного матеріалу. Проведення перехресних запитань від команд – дискусія щодо висунутих аргументів.

Раунд 4. Висловлення аргументу № 2 від команди, що відстоює «позицію захисту власних національної безпеки та інтересів США у протидії тероризму усіма методами». Заперечення цього аргументу від команди, що відстоює «позицію захисту власних національної безпеки та інтересів США у протидії тероризму усіма методами» - використання фактологічного матеріалу. Проведення перехресних запитань від команд – дискусія щодо висунутих аргументів.

Раунд 5. Висловлення аргументу № 2 від команди, що виступає відстоює «позицію захисту власних національної безпеки та інтересів США у протидії тероризму усіма методами». Заперечення цього аргументу від команди, що відстоює «позицію захисту власних національної безпеки та інтересів США у протидії тероризму усіма методами» - використання фактологічного матеріалу. Проведення перехресних запитань від команд – дискусія щодо висунутих аргументів.

Раунд 6. Може бути, якщо у сторони, що виступає з позицією «що діями глобального «поліцейського» США порушують принципи мирного співіснування панча-шила та невтручання у внутрішні справи інших держав» є Аргумент №3 і він не втратив своєї актуальності за час дебатів.

Раунд 7. Може бути, якщо у сторони, що відстоює «позицію захисту власних національної безпеки та інтересів США у протидії тероризму усіма методами» є Аргумент №3 і він не втратив своєї актуальності за час дебатів.

Раунд 8. Питання від студентів, що не брали участі у дебатів до обох сторін.

Раунд 9. Підведення підсумків із проведенням опитування чи змінилася думка у учасників дебатів під впливом аргументів та проведення підсумкового голосування серед студентів, як було заплановано перед дебатами. Висловлення студентами вражень від дебатів.

Гра реконструкція засідання круглого столу за участі Президентів США, держсекретарів та представників держав Латинської Америки та Африки на тему: «Що зробила Америка для подолання проблем у Латинській Америці та Африці у XXI столітті: здобутки та прорахунки» - (проводиться на семінарі за темою №4 «Проблеми та виклики у взаємодії США з Латинською Америкою та Африкою у пост-біполярну добу»

У програмі курсу надається можливий варіант плану проведення гри-реконструкції

Порядок денний:

1. Нелегальна міграція у фокусі відносин США з ЛА. Нелегальний наркотрафік та транснаціональна злочинність у відносинах США з ЛА: шляхи подолання.

2. Протидія міжнародному тероризму у зовнішньополітичних ініціативах США в Африці та ЛА. Енергетичний фактор як прояв боротьби США та КНР у Латиноамериканському та Африканському регіонах.

ЗАВДАННЯ: візуалізація «уявного» круглого столу зустрічей політиків у 2 раунди – питання №1 і питання №2 відповідно (ведучий круглого столу керує регламентом та порядком виступів з кожного питання).

Зібрання Президентів організовує The Atlantic Council в межах великої аналітичної кампанії щодо аналізу здобутків і прорахунків ЗП США у ЛА та Африці.

Раунд 1 – 30 хвилин виступи

Раунд 2 – 30 хвилин виступи

Q&A сесія – питання ЗМІ та перехресні питання доповідачів з усіх проблем, що розглядалися в обох раундах.

Виступи - доповіді від імені:

- Президентів США та держсекретарів США у XXI ст (20-25 хвилин на всіх президентів та держсекретарів з одного питання).

Дж. Буш-молодший
держсекретарі К. Павелл
та К. Райс
Б. Обама
держсекретарі Г. Клінтон,
Дж. Керрі
Д. Трамп
держсекретарі Р. Тіллерсон, М. Помпео
Дж. Байден –
держсекретар Е. Блінкен

- представників держав ЛА (2 представники на вибір студентів)
- та Африки (по 1 представнику) до 10 хвилин на висвітлення кожного з питань
- Засоби масової інформації – (3 міжнародні інформаційні агентства)

Кожен зі студентів обирає одне з питань семінару – готує доповідь від імені одного з президентів США або/та держсекретаря США (за адміністрації відповідного Президента) – можна виступати у тандемі Президент-Держсекретар (виступ до 5 хвилин) у якій розповідає, що зробила його адміністрація із зазначеного питання (спочатку обговорення питання №1, а потім питання №2). Також виступ від імені ЛА держави чи держави Африки щодо критики чи підтримки дій Америки. Регламент виступу – 5 хвилин.

Питання від ЗМІ АБО можуть бути питання від одного Президента до іншого, представників ЛА та Африки та засобів ЗМІ.

Підбиття підсумків.

Підсумкове тестування – завдання, яке виконується безпосередньо за темами лекційних та семінарських занять. Кожен варіант тестування складається із 10 запитань (приклади варіантів подаються у програмі до курсу).

Теми доповідей

1. Джон Фостер Даллес – держсекретар США
2. Генрі Кіссинджер – держсекретар США
3. Джеймс Бейкер – держсекретар США
4. Мадлен Олбрайдт – держсекретар США
5. Колін Павелл – держсекретар США
6. Кондоліза Райз – держсекретар США
7. Гілларі Клінтон – держсекретар США
8. Джон Керрі – держсекретар США
9. Рекс Тіллерсон – держсекретар США
10. Майк Помпео – держсекретар США
11. Збігнев Бжезинський – американський державний діяч, колишній Радник з національної безпеки Президента Джиммі Картера
12. Генрі Кіссинджер – держсекретар США
13. Нельсон Рокфеллер – віце-президент США
14. Альберт Гор – віце-президент США
15. Дік Чейні – віце-президент США за адміністрації Дж. Буша-молодшого
16. Джо Байден – віце-президент США
17. Майк Пенс – віце-президент США
18. Джина Хаспел – перша жінка-директор ЦРУ
19. Джордж Маршалл-молодший – держсекретар США, міністр оборони США
20. Роберт МакНамара – міністр оборони США
21. Дональд Рамсфельд – міністр оборони США
22. Роберт Гейтс – директор ЦРУ, міністр оборони США
23. Джон Маккейн – американський державний діяч, політик, сенатор.
24. П’єр Трюдо – прем’єр-міністр Канади
25. Брайєн Малруні – прем’єр-міністр Канади
26. Жан Кретьєн – прем’єр-міністр Канади
27. Пол Мартін – прем’єр-міністр Канади
28. Стівен Харпер – прем’єр-міністр Канади
29. Джастін Трюдо – прем’єр-міністр Канади
30. Христя Фріланд – прем’єр-міністр Канади

Приклади підсумкових тестових завдань
Варіант 1

1. Назвіть термін у який Р. Ніксон обіймав посаду Президента США:
   А) 1961-1963 рр. Б) 1963-1969 рр.;

В) 1969-1974 рр. Г) 1974-1977 рр.

2. За адміністрації якого американського президента було прийнято програму «Стратегічної оборонної ініціативи»?
   А) Д. Ейзенхауер Б) Д. Кеннеді
   В) Р. Ніксон Г) Р. Рейган.
3. У якому році було підписано Договір про взаємне співробітництво та гарантії безпеки між США та Японією?
   А) 1945 р. Б) 1949 р. В) 1951 р. Г) 1960 р.
4. За адміністрації якого американського президента було прийнято доктрину у якій йшла мова про боротьбу із тероризмом?
   А) Дж. Буш-старший Б) У. Клінтон
   В) Дж. Буш-молодший Г) Б. Обама
5. Стратегія «повернення в Азію» була проголошена за адміністрації:
   А) Дж. Буша-старшого Б) Дж. Буша-молодшого
   В) Б. Обами Г) Д. Трампа
6. До якої держави США здійснили військове втручання разом із союзниками у 2003 р. не отримавши дозволу від ООН?
   А) Косово Б) Афганістан В) Ірак Г) Іран
7. У якому році було проголошено Б. Обамою Каїрську промову?
   А) 2008 р. Б) 2009 р. В) 2010 р. Г) 2011 р.
8. За адміністрації якого американського президента була проголошена концепція «від стримування до поширення»?
   А) Дж. Буша-старшого Б) У. Клінтона
   В) Дж. Буша-молодшого Г) Б. Обами
9. Назвіть термін перебування на посаді прем'єр міністра Канади Ж. Кретьєна?
   А) 1984-1993 рр. Б) 1993-2003 рр.
   В) 2003-2006 рр. Г) 2006-2015 рр.
10. Рік укладання між США та Україною Хартії Про стратегічне партнерство:
    А) 2008 р. Б) 2011 р. В) 2014 р. Г) 2015 р.

Варіант 2

1. Назвіть термін у який Л. Джонсон обіймав посаду Президента США:
   А) 1961-1963 рр. Б) 1963-1969 рр.;
   В) 1969-1974 рр. Г) 1974-1977 рр.
2. Візит президента Р. Ніксона до якої держави отримав назву «шок Ніксона»?
   А) СРСР Б) КНДР В) КНР; Г) ФРН.
3. На території якої держави розташована американська військова база на Окінаві?
   А) Республіка Корея Б) Куба
   В) Тайвань Г) Японія
4. За адміністрації якого американського президента було прийнято доктрину у якій йшлося про підтримку США рухів, що виступають за повалення прорадянських і прокомуністичних режимів в країнах третього світу - в Азії, Африці, Центральній Америці?
   А) Д. Кеннеді Б) Л. Джонсон
   В) Р. Ніксон Г) Р. Рейган

5. Проти якої держави США разом із союзниками здійснили військову операцію «Буря в пустелі»?
   А) Косово Б) Афганістан В) Ірак Г) Іран
6. Стратегія «Великого Близького Сходу» була проголошена за адміністрації:
   А) Дж. Буша-старшого Б) Дж. Буша-молодшого
   В) Б. Обами Г) Д. Трампа
7. У якому році США разом із п’ятьма постійними членами РБ ООН та ЄС підписали ядерну угоду з Іраном?
   А) 2008 р. Б) 2011 р. В) 2014 р. Г) 2015 р.
8. За адміністрації якого американського президента США брали участь у врегулюванні конфлікту в Лівії (2011 р.)?
9. А) Дж. Буша-старшого Б) У. Клінтона
   В) Дж. Буша-молодшого Г) Б. Обами
10. Назвіть термін перебування на посаді прем’єр міністра Канади С. Харпера?
    А) 1984-1993 рр. Б) 1993-2003 рр.
    В) 2003-2006 рр. Г) 2006-2015 рр.
11. У якому році було підписано Канадсько-американську угоду про вільну торгівлю?
    А) 1987 р. Б) 1988 р. В) 1991 р. Г) 1992 р.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Використання проектора.

5. Підсумковий контроль

Перелік запитань до заліку

1. Охарактеризуйте Північноамериканський регіон у міжнародних відносинах: підходи до визначення, особливості політичного, економічного розвитку країн.
2. Північноамериканська зона вільної торгівлі: утворення, засади діяльності.
3. Доктринальні основи зовнішньої політики США у період «холодної війни».
4. Основні напрями зовнішньої політики США за адміністрації Г. Трумена (1945-1953 рр.).
5. Американська зовнішня політика за адміністрації Ейзенхауера (1953-1961 рр.).
6. «Принцип Доміно». Зовнішньополітичні ініціативи адміністрації Д. Кеннеді (1961-1963 рр.).
7. Основні напрями реалізації зовнішньополітичного курсу адміністрації Л. Джонсона (1963-1969 рр.).
8. Концептуальні основи та характеристика зовнішньополітичного курсу США за адміністрації Р. Ніксона (1969-1974 рр.).
9. Зовнішньополітичні ініціативи США за адміністрації Дж. Форда (1974-1977 рр.)
10. Зовнішньополітичний курс США за адміністрації Д. Картера (1977-1981 рр.).
11. «Доктрина Рейгана» - «доктрина неоглобалізму». Американська зовнішня політика за адміністрації Р. Рейгана (1981-1989 рр.).
12. Концептуальні основи та зовнішня політика США за адміністрації Дж. Буша-старшого (1988-1992 рр.)
13. Концептуальні основи та зовнішня політика США за адміністрації У. Клінтона (1993-2001).
14. Концепції американської глобальної стратегії: жорстка гегемонія, «м'яка» гегемонія, ліберально-реалістична. Концепція превентивної війни.
15. Доктринальні основи та концептуальне забезпечення зовнішньої політики США за адміністрації Дж. Буша-молодшого.
16. Доктринальні основи та концептуальне забезпечення зовнішньої політики США за адміністрації Б. Обами.
17. Доктринальні основи та концептуальне забезпечення зовнішньої політики США за адміністрації Д. Трампа.
18. Повноваження Президента США у сфері зовнішньої політики.
19. Держдепартамент і держсекретар в системі зовнішньополітичного механізму США.
20. Рада національної безпеки у системі зовнішньої політики США. Роль Міністерства оборони і Центрального розвідувального управління.
21. Повноваження та участь Конгресу у формуванні зовнішньополітичного курсу США.
22. Взаємодія Президента і Конгресу як виконавчої та законодавчої гілок влади. Важелі впливу Конгресу на виконавчу владу.
23. Групи лобі у Конгресі США.
24. Роль аналітичних центрів у формуванні зовнішньополітичного курсу США.
25. Традиції та теоретико-концептуальні основи американської дипломатії (Г. Кіссинджер, З. Бжезинський).
26. Концепти «м'якої сила» та «розумної сили» у зовнішній політиці та дипломатії США.
27. Публічна та культурна дипломатія як засіб позиціонування США на міжнародній арені.
28. Медіа-дипломатія США: нормативно-правова база та її реалізація (ефект CNN, соціальні медіа, диплопедія та твіпломатія у зовнішній політиці США).

29. Закордонна економічна допомога як важливий інструмент зовнішньої політики США.
30. Сила і могутність у ідеології зовнішньої політики США.
31. Досвід використання військової сили за межами США.
32. Відносини США з європейськими державами-членами НАТО: співпраця у економічній, безпековій та оборонній сферах.
33. Тенденція до поширення НАТО на Схід та розташування американських систем ПРО у Європі у політиці Дж. Буша-молодшого, Б. Обами та Д. Трампа.
34. НАТО у безпековій політиці США: концептуальний та нормативно-правовий аспект.
35. Основні етапи відносин США-РФ у XXI ст.
36. Відносини США-РФ у контексті розширення НАТО на Схід.
37. Залучення США та РФ до врегулювання конфліктів: вплив на рівень двосторонніх відносин (війна у Лівії, конфлікт в Сирії).
38. Економічна сфера двосторонніх американсько-російських відносин.
39. «Український» чинник у американсько-російських відносинах.
40. Еволюція співробітництва США-Україна. «Хартія Україна-США про стратегічне партнерство» (19 грудня 2008 р.).
41. Позиція США щодо анексії Росією Криму та війни на Донбасі. Діяльність українського кокусу Конгресу США.
42. Особливості стратегії США на латиноамериканському напрямі (Дж. Буш-молодший, Б. Обама, Д. Трамп).
43. Відносини з Мексикою у зовнішньополітичній стратегії США XXI ст. Зміни у політиці США щодо Мексики за адміністрації Д. Трампа. Проблеми міграції.
44. Країни «лівого повороту» у зовнішній політиці США (Венесуела, Уругвай, Чилі, Перу).
45. Відносини США з Бразилією та Аргентиною
46. Американсько-кубинські відносини у XXI ст.
47. Економічна сфера співпраці США-Латиноамериканські держави.
48. Проблема боротьби з нелегальним наркотрафіком у відносинах США-латиноамериканські держави. Відносини з Колумбією.
49. Концептуальні основи зовнішньополітичної стратегії США на Тихоокеанському напрямі у XXI ст: еволюція підходів до регіону.
50. Військова та економічна сфера двосторонніх відносин США з державами регіону.
51. Американсько-японське стратегічне партнерство. «Окінавський» фактор у двосторонніх відносинах.
52. Відносини США з Республікою Корея.
53. Реалізація Вашингтоном Транс-тихоокеанського стратегічного економічного партнерства: еволюція та сучасний стан.
54. Залучення США до вирішення регіональних проблем в АТР – корейське питання, проблема Південно-китайського моря.
55. Концептуальний вимір американської зовнішньополітичної стратегії щодо КНР.
56. Проблема Тайваню у двосторонніх відносинах США-КНР.
57. Американсько-китайські протиріччя у торгівельно-економічній сфері.
58. Відносини з Пакистаном у зовнішній політиці США у XXI ст.
59. Індія у зовнішньополітичні стратегії США у XXI ст.
60. Афганське питання у зовнішній політиці США. Концепція регіонального утворення «АфПак» у американській політиці боротьби із тероризмом.
61. Близькосхідний регіону у американській зовнішньополітичній стратегії XXI ст.:концептуальні засади.

62. Американська Близькосхідна партнерська ініціатива. Стратегія «просування демократії на Близькому Сході».
63. Іранська ядерна програма у зовнішньополітичних ініціативах США.
64. Участь США у врегулюванні конфліктів на Близькому Сході (Близькосхідний конфлікт, питання Палестини, «Арабська весна»)
65. Боротьба із тероризмом як провідний напрям зовнішньополітичної стратегії США у стратегіях Дж. Буша-молодшого, Б. Обами та Д. Трампа (інтервенція до Іраку, Афганське питання, Сирійська криза).
66. Регіон Центральної Азії у зовнішній політиці США у XXI ст.
67. Африка у «Стратегії національної безпеки США» XXI ст. Основні сфери взаємодії США-Африканський континент: економічна, торгівельна, енергетична.
68. Участь США у врегулюванні конфліктів на Африканському континенті. «Африком». Боротьба з тероризмом.
69. Становлення зовнішньополітичного курсу Канади після другої світової війни (1945-1957 рр.).
70. Зовнішня політика Канади за прем'єрства Д. Діфенбайкера (1957-1963 рр.). Відносини з Великобританією.
71. Зовнішня політика Канади за прем'єрства П. Трюдо (1968-1979 і 1980-1984рр.).
72. Зовнішньополітичний курс Канади за прем'єрства Б. Малруні (1984-1993 рр.). Утворення НАФТА (1992 р.).
73. Три школи дослідження зовнішньої політики Канади – ліберальний інтернаціоналізм, неореалізм і теорія периферійної залежності Канади від США.
74. Концепція «середньої держави» у зовнішній політиці Канади. Концепція «безпеки особистості».
75. Нормативно-правова база зовнішньої політики Канади.
76. Особливості механізму прийняття зовнішньополітичних рішень у Канаді. Етнічний фактор у зовнішній політиці Канади. Проблема Квебеку.
77. Характеристика підходів до зовнішньої політики Канади за прем'єрства Ж. Кретьєна, П. Мартина, С. Харпера та Д. Трюдо.
78. Багатостороння дипломатія Канади. Позиція Канади в ООН.
79. Канадсько-американське співробітництво у XXI ст.
80. Європейські держави у зовнішній політиці Канади у XXI ст.
81. Латиноамериканський вектор зовнішньополітичної стратегії Канади у XXI ст.
82. Арктичний регіон як важливий напрям зовнішньої політики Канади за прем'єрства С. Харпера та Д. Трюдо.
83. Участь Канади у Арктичні раді.
84. Арктичний регіон у зовнішній політиці США.
85. Специфіка взаємодії Канади з державами Азії та Африки.
86. Відносини Канади з Китаєм.
87. Відносини Канада-РФ у XXI ст.
88. Канадсько-українська співпраця. Вплив української діаспори на зовнішню політику Канади.
89. Канадський мультилатералізм: особливості поняття. Позиціонування Канади у світі як «мирного королівства».
90. Гуманітарні питання в системі зовнішньополітичних пріоритетів Канади.
91. Миротворчість: підхід Канади (кін XX – поч. XXI ст.). Еволюція миротворчої діяльності Канади.
92. Участь Канади у врегулюванні конфліктів на міжнародній арені.
93. Канада і боротьба з міжнародним тероризмом.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Спеціальність – 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Семестр - 7

Навчальна дисципліна «Зовнішня політика країн Північної Америки»

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Охарактеризуйте Північноамериканський регіон у міжнародних відносинах: підходи до визначення, особливості політично, економічного розвитку країн.
2. Досвід використання військової сили за межами США.
3. Близькосхідний регіону у американській зовнішньополітичній стратегії XXI ст.:концептуальні засади.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики
Прокол №____ від _____

Завідувач кафедри _____ О.В. Шевчук

Екзаменатор _____ І.В. Тихоненко

Оцінювання відповідей на питання залікового білету – по 10 балів за відповідь на кожне питання.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання (6 семестр)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Усні відповіді на семінарських заняттях (по 6 балів за семінар – 6*5=30)	30
2	Виконання підсумкових тестових завдань (1 питання – 1 бал; 10*1=10 балів)	10
3	Доповідь з презентацією про політичного діяча Лише завантаження матеріалів у систему Moodle	10 5 (без захисту)
4	Участь у дебатах	10
5	Компаративний аналіз «Стратегії національної безпеки США» (редакції XXI ст.)	10
6	Залік	30
	Всього	**100**

1. Відповідь на семінарі оцінюється за 6-бальною шкалою.
2. Допуск до заліку – від 30 балів.

Курс «Зовнішня політика країн Північної Америки» включає в себе лекції, семінарські заняття, систему контролю та обліку знань. Передбачає написання підсумкового тестування, виступ із доповіддю, участь у дебатах й складання заліку.

Залік є підсумковою формою контролю знань студентів і проводиться в усній формі. Робота студентів оцінюється за підсумками виконання основних видів завдань. Якщо студент не відвідував курс лекцій, семінарські заняття і не виконав контрольні заходи, а, отже, не набрав необхідної кількості балів, то він, за рішенням кафедри, не допускається до складання заліку.

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінюватися може виконання студентами будь-яких навчальних завдань, під час роботи над якими студенти демонструють власне мислення: розгорнуті і стислі усні відповіді, письмові роботи, доповіді, реферати, виступи в дискусіях тощо.

При цьому враховується:

- розуміння студентами взаємозв'язків між міжнародно-політичними подіями, уміння порівнювати, пояснювати, аналізувати та критично оцінювати їх;
- самостійність мислення;
- використання різних джерел, з розумінням їх особистостей, умінням їх характеризувати і оцінювати;
- правильність і достатність добору фактів для розв'язування поставлених викладачем завдань;
- чіткість і завершеність викладу;
- мовна грамотність.

Критерії оцінки усної відповіді студента на семінарському занятті (денна форма навчання)

Оцінка 6-5 балів ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу; ()
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 4-3 бали ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
- мова добра.

Оцінка 2 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка 0-1 бал ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.

Критерії оцінювання усної доповіді з презентацією із завантаженням тексту доповіді та презентації у систему Moodle

Оцінка	Критерії
10 балів	- дотримано регламент виступу 5 хвилин, є текст та презентація 5-7 слайдів. - виступ англійською мовою без допоміжних матеріалів - дотримані усі складові доповіді із зазначенням здобутків та прорахунків політика
9-6 балів	УМОВА 1: - недотримання регламенту виступу 5 хвилин - виступ англійською мовою без допоміжних матеріалів - дотримані усі складові доповіді зазначенням здобутків та прорахунків політика УМОВА 2: - дотримано регламент виступу 5 хвилин - виступ англійською мовою без допоміжних матеріалів - відсутнє зазначення здобутків та прорахунків політика -
5-3 бали	- недотримання регламенту виступу 5 хвилин, є презентація - виступ англійською мовою з допоміжними матеріалами - відсутнє зазначення здобутків та прорахунків політика
2 бали	- недотримання регламенту виступу 5 хвилин, відсутня презентація

	- виступ українською мовою з допоміжними матеріалами - відсутнє зазначенням здобутків та прорахунків політика
1 бал	- недотримання регламенту виступу 5 хвилин, відсутня презентація - виступ українською мовою (читання доповіді) - відсутнє зазначенням здобутків та прорахунків політика

Критерії оцінювання тексту доповіді з презентацією за умови лише завантаження у Moodle-3

Оцінка	Критерії
5 балів	- дотримано вимоги до оформлення + подання інформації англійською мовою - наявні усі складові елементи - портрет політичного діяча
4 бали	- недостатньо дотримано вимоги до оформлення, проте інформація англійською мовою - наявні усі складові елементи - портрет політичного діяча
3 бали	- недостатньо дотримано вимоги до оформлення, проте інформація англійською мовою - відсутні усі складові елементи, проте, наявна інформація є цікаво поданою та аргументованою - відсутній портрет політичного діяча
2 бали	- недотримані вимоги до оформлення, інформація українською мовою - відсутні усі складові елементи - портрет політичного діяча
1 бал	- недотримані вимоги до оформлення, інформація українською мовою - інформація подана хаотично - відсутній портрет політичного діяча

Критерії оцінювання участі у дебатах (денна форма навчання)

Оцінка	Критерії
10 балів	- студент виступає спікером від однієї зі сторін дебатів і аргументовано висловлює позицію АБО - студент неодноразово виступає як «захист» позиції своєї сторони у дебатах, відповідає на контрагрументи
5-9 балів	- студент виступає спікером від однієї зі сторін дебатів, проте недостатньо впевнено висловлює позицію АБО - студент декілька разів виступає як «захист» позиції своєї сторони у дебатах (виступає з аргументом), відповідає на контрагрументи
1-4 бали	- студент 1 раз відповідав на контраргумент сторони-опонента у дебатах та виступав з аргументом - студент лише задавав питання як спостерігач дебатів

Критерії оцінювання участі у грі реконструкції

Критерії оцінювання:
10-9 балів – гарно висвітлена тематика від імені Президента США/Держсекретаря США/Президента держави ЛА або Африки, що представляє студент, вільне володіння матеріалом, всі фактологічні данні названі, дано відповіді на питання журналістів рольової гри під час брифінгу. Роль представника ЗМІ виконана влучно – точні питання, які підходять ситуації.
7-8 балів – позиція країни є зрозумілою, оголошені данні є точними, але їх недостатньо, студент суттєво спирався на конспект. Журналіст задав замало питань або одне із них не зовсім відповідає події.
5-6 балів – позиція країни зрозуміла і логічна, але мало спирається на факти і аргументи. Доповідач більше спирався на коспект, ніж говорив сам. Журналіст задав всього 1-2 питання, або 2 з усіх питань були помилковими.
3-4 – позиція представленої країни є мало зрозумілою, невпевненою. Студент майже все прочитав з конспекту. Журналіст задав всього одне вдале питання.
1-2 бали – позиція країни є слабкою, виступ був повністю прочитаний, а журналіст задав всього одне питання.

Оцінка	Критерії
10 балів	- студент виступає спікером від імені Президента/держ-секретаря США або інших держав і аргументовано висловлює позицію в обох раундах зустрічі.
5-9 балів	- студент виступає спікером від імені Президента/держ-секретаря США або інших держав, проте, недостатньо аргументовано висловлює позицію
1-4 бали	- студент виступає спікером від імені Президента/держ-секретаря США або інших держав, проте, недостатньо аргументовано висловлює позицію – виступає лише в одному раунді переговорів, або не зміг відповісти на питання ЗМІ.

Критерії оцінювання компаративного аналізу «Стратегії національної безпеки США» (редакції XXI ст.)

Оцінка	Критерії
10 балів	- аналіз 4 документів СНБ за обраним напрямком (регіональний вимір політики США) по 2 бали за аналіз кожного документа. - висновок у якому визначена динаміка залученості США до обраного регіону.
8-7 балів	- недостантній аналіз 4 документів СНБ за обраним напрямком (регіональний вимір політики США) по 2 бали за аналіз кожного документа. - висновок у якому визначена динаміка залученості США до обраного регіону. АБО - аналіз лише 3 документів СНБ за обраним напрямком (регіональний вимір політики США) по 2 бали за аналіз кожного документа. - висновок у якому визначена динаміка залученості США до обраного регіону.
6-4 бали	- недостантній аналіз 4 документів СНБ за обраним напрямком (регіональний вимір політики США) по 2 бали за аналіз кожного документа. - Відсутній висновок у якому визначена динаміка залученості США до

	обраного регіону. АБО - аналіз лише 2 документів СНБ за обраним напрямком (регіональний вимір політики США) по 2 бали за аналіз кожного документа. - висновок у якому визначена динаміка залученості США до обраного регіону.
3-1 бал	- недостатній аналіз лише 2 або 1 одного документів СНБ за обраним напрямком (регіональний вимір політики США) по 2 бали за аналіз кожного документа. - Відсутній висновок у якому визначена динаміка залученості США до обраного регіону.

Критерії оцінювання підсумкового тестування

У варіанті – 10 питань по 1 балу за вірну відповідь у кожному питанні.

Критерії оцінки усної відповіді студента, відповіді на заліку:

1. Оцінка «5» (відмінно), на заліку 20-30 балів за відповідь на питання залікового білету за умови, що студент має 70 балів за роботу у семестрі/триместрі, ставиться у тому разі, коли:

а) відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується у просторі та часі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає закономірності визначення та реалізації зовнішньополітичного курсу держав;

б) студент має навички користування законодавчими документами, що регламентують актуальні проблеми міжнародних відносин та зовнішню політику держав, картами, схемами, довідниками; статистичний матеріал може втілити в схемах, діаграмах, графіках, вміє складати порівняльні таблиці;

в) відповідь дає грамотною українською літературною мовою, без русизмів, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу та 2-3 помилки мовно-стилістичного характеру.

2. Оцінка «4» (добре), на заліку 10-20 балів за відповідь на питання екзаменаційного білету за умови, що студент має 65-70 балів за роботу у семестрі/триместрі ставиться у тому разі, коли:

а) відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, орієнтується у просторі і часі, допускаючи при цьому 1-2 помилки, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає основні закономірності визначення та реалізації зовнішньополітичного курсу держав, у деяких випадках нечітко формулюючи їх;

б) студент має навички користування законодавчими документами, що регламентують міжнародні відносини та зовнішню політику держав, картами та іншими наочними посібниками, складає графіки, схеми, діаграми, таблиці, допускаючи при цьому незначні помилки;

в) відповідь дає у цілому грамотною українською літературною мовою, але допускає русизми, стилістичні, орфографічні та пунктуаційні помилки (не більше 5-6).

3. Оцінка «3» (задовільно), на заліку до 10 балів за відповідь на питання залікового білету за умови, що студент має 50 балів і більше за роботу у семестрі/триместрі ставиться у тому разі, коли:

а) студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у просторі і часі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для

аналізу зовнішньополітичного курсу держав, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

б) слабо орієнтується у концептуальній основі та актуальних проблемах міжнародних відносин та зовнішньої політики держав, допускає помилки при складанні таблиць, графіків, схем, діаграм;

в) при викладі українською мовою допускає помилки, русизми, що свідчить про недостатню його мовну культуру.

4. Оцінка «2» (незадовільно) ставиться в тому разі, коли:

а) студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу, не орієнтується у просторі і часі, не вміє визначити причинно-наслідкові зв'язки, сформулювати основні напрямки зовнішньополітичного курсу держави;

б) не орієнтується у проблематиці міжнародних відносин, не може побудувати графік, схему, діаграму;

в) відповідь безграмотна з точки зору української мови;

г) студент відмовляється відповідати на поставлені питання.

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	**Відмінно**	**A**	**Відмінно** (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	**Добре**	**B**	**Дуже добре** (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		**C**	**Добре** (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	**Задовільно**	**D**	**Задовільно** (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		**E**	**Достатньо** (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	**Незадовільно**	**FX**	**Незадовільно** (з можливістю повторного складання)
1-34		**F**	**Незадовільно** (з обов'язковим повторним курсом)

*7.*Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

- Васильєва М. О. Зарубіжна допомога в системі пріоритетів зовнішньої політики США. Київ: Фенікс, 2011. 176 с.
- Дудко І.Д. Національні інтереси США у постбіполярному світі. Монографія. К.: КНЕУ, 2003. 208 с.
- Східна Азія у зовнішній політиці США (1989-2013 рр.): монографія / Н.Д. Городня. Київ: «Прінт-Сервіс», 2014. 528 с. URL: http://library.univ.kiev.ua/ukr/host/viking/db/ftp/books/other/gorodnya_shidny_2014.pdf
- США і світ XXI століття. Колективна монографія пам'яті Є. Камінського. Монографія. К.: «Центр вільної преси», 2012. – 557 с.
- Погорська І.І. США: місія здійснима? Праксеологія творення глобального світу. Київ: Грамота, 2009.
- Hathaway R. M. Georg W. Bush and East Asia: a first term assessment. Woodrow Wilson International Center for Scholars, 2005. 227 p.
- Smith W. H. Canada: past, present and future. Toronto: Maclear, 1851. 184 p.
- Brown C. The illustrated history of Canada / 25th Anniversary Edition. Montreal: McGill-Queen's University Press, 2012. 700 p.
- Wiarda H. J. American foreign policy in regions of conflict. New York: Palgrave Macmillan, 2011. 208 p.

7.2. Додаткові:

- Габро І.В., Гринюк А. Миротворча діяльність у зовнішній політиці Канади // Старожитності Лукомор'я. 2023. Вип.3. С. 82-90. URL: http://www.lukomor.mosk.mksat.net/index.php/lukomor/article/view/215/207
- Артемчук Д.В., Конопка Н.О. Співробітництво США та Канади в сфері безпеки і оборони на сучасному етапі // Наукові записки студентів та аспірантів. Серія «Міжнародні відносини». 2020. № 5. С. 278–287.
- Головченко В. Індійсько-американське стратегічне парнер-ство: уроки для України // Зовнішні справи. 2010. №1. С. 42- 45.
- Гончар Б., Гончар Ю. «Силова дипломатія» США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні за президентства Б. Обами // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Історія. 2014. № 1(119). С. 8-12.
- Дудко І.Д. Зовнішньополітичний курс Д. Трампа в умовах формування нового світопорядку // Політичне життя. 2023. №4. С. 62-68.
- Камінський С., Фесенко М. Порівняльний аналіз діяльності президентів США Барака Обами та Франції Ніколя Саркозі // Зовнішні справи. 2009. №3. С. 22-25.
- Кондратенко О. Ю. Основні моменти формування російсько-американських відносин у постбіполярний період // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету. 2010. Вип. 1. Сер.: Економіка, право, політологія, туризм. С. 138-146.
- Лакішик Д. М. Еволюція безпекової стратегії США в європейському регіоні // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2014. Випуск 120 (частина І). С. 73-83.
- Лимар М. Європейський вектор зовнішньої політики Б. Обами // Грані. 2014. № 8 (112). С. 131-137.
- Перепелиця Г. Особливе партнерство України і Канади в безпековій та оборонній сферах. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2020. Т.41. С. 58-72
- Погорська І.І. Зовнішня політика адміністрації Б.Обами в контексті американського глобального лідерства. / Погорська І.І., Лакішик Д.М. // Проблеми міжнародних відносин: [зб. наук. праць]. К.: КиМУ, 2011. Вип. 2. С. 179 – 192.

- Тихоненко І. В. Цифрова дипломатія як інструмент зовнішньої політики США у XXI столітті // Політичне життя. 2019. № 1. С. 85-90.
- Тихоненко І. В. Україна у зовнішньополітичній стратегії США за адміністрації Дж. Байдена: концептуальний вимір // Політичне життя 2023. № 1. С. 74-81.
- Тихоненко І. В. Допомога Україні як інструмент позиціонування США на міжнародній арені // Politicus. 2023. №1. С. 136-141.
- Тригуб П. М. Проблема ПРО у Східній Європі в російсько-американських відносинах // Наукові праці. 2012. Вип. 195. Т. 207 С. 63-68.
- Федуняк С. Г. Концепція «середньої держави» у зовнішній політиці Канади // Український історичний журнал. 1995. № 5. С. 72-78.
- Шергін С.О. Тихоокеанська стратегія Вашингтона: від Клінтона до Обами // Дослідження світової політики. 2011. Вип. 4 (57). С. 28-36.
- Bow B. Paradigms and paradoxes: Canadian foreign policy in theory, research, and practice // International Journal. 2010. Vol. 65. Vol. 2. P. 371-380.
- Cohen A., Szaszdi L., Dolbow J. The New Cold War: Reviving the U.S. Presence in the Arctic // The Heritage Foundation. URL: http://www.heritage.org/research/reports/2008/10/
- Nilsen T. US Marines Launch Exercise in Northern Norway Ahead of Trident Juncture // Barents Observer. 2018. October 15. URL: https://thebarentsobserver.com/en/security/2018/10/us-marines-launch-exercise-northern-norway-ahead-trident-juncture